

Valtuustoaloite Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuusto

Systemaattisen vaikutusten ennakoarvioinnin käyttöönotto

Päätösten vaikutusten ennakoarviointi on tapa arvioida valmisteltavaa asiaa etukäteen määritellyn näkökulman kautta, ja arvioida kuinka valmistelussa oleva asia vaikuttaisi erilaisten ihmisryhmien elämään. Tavoitteena on arvioida lyhyet ja pitkäaikaiset vaikutukset.

Vaikutusten ennakoarviointia veloitetaan useissa eri laeissa, kuten laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä velvoittaa hyvinvointialueen 7 § (Finlex) ottamaan päätöksenteossaan huomioon päätöstensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin, terveydenhuoltolaki (11 §, Finlex) velvoittaa arvioimaan ennalta päätösten vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin, tasa-arvolaki (4 §, Finlex) velvoittaa arvioimaan ennalta päätösten sukupuolivaikutuksia sekä YK:n lasten oikeuksien sopimus (3 artikla, Finlex) edellyttää, että lapsia koskevissa päätöksissä harkitaan ensisijaisesti lapsen etua.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella on otettu käyttöön lautakuntien rinnalle uusia vaikuttamistoimielimiä kuten vammais-, vanhus-, lapsi- ja perheasiainneuvosto sekä nuorisovaltuusto, joiden tarkoituksena on antaa asukkaille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Valitettavasti päätöksentekoprosesseissa nämä toimenpiteet saattavat jäädä viime hetkeen tai pahimmassa tapauksessa unohtua kokonaan. Jotta näitä vaikuttamistoimielimiä pystyttäisiin parhaiten hyödyntämään sujuvasti, tarvitaan vaikutusten ennakoarviointiin vakiintunut ja toimiva käytäntö.

Me allekirjoittaneet esitämme, että vaikutusten systemaattinen ennakoarviointi otetaan käyttöön Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella ja sen toteutustavasta laaditaan suunnitelma. Tässä suunnitelmassa selvitetään, kuinka asian tullessa valmisteluun saadaan tehtyä systemaattinen (esim. lomakemainen) arviointi millainen vaikutusten ennakoarviointi suoritetaan ja millä tavoin. Siitä on selvittävä, tarvitseeko käsitelty asia kuulemista eri toimielimiltä ja onko käsittelyssä olevalla asialla aihetta muuhun ennakoarviointiin.

Kun toimintatapa on järjestelmällinen, se nopeuttaa ja selventää prosesseja, toimii valmistelijoiden apuna sekä tukena ja on taloudellisesti tehokasta. Varmistamme samalla, että toteutamme ennakoarvioinnin osalta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen strategiaa sekä lakia. Ennen kaikkea annamme päättäjillä enemmän pohjatietoa, parannamme päätöksentekoa ja kuulemme hyvinvointialueen asukkaiden tarpeita paremmin.

Allekirjoitukset ja nimenselvennykset

Karita Kaita

Iita Kaarto

Laura Tiittanen

Anna-Helena Kosela

Kari Kulmala

Pekka Nuutinen

Reijo Kortelainen

Erik Reinikka

Matti Ketonen

Ninni Saarinen

Alia Dannenberg

Outi Mara

Tuomo Mustonen

Sirpa Piipponen

Maija Kuivalainen

Matti Mäntynen

Ari Tielinen

Sari Huovinen

Anni Järvinen

Jertta Harinen

Heikki Ahtola

Petteri Tahvanainen

Sari Koskinen

Hannu Urjanheimo

Anna Puruskainen-Saarelainen

Jari Ruokolainen

Tuula Pakarinen

Paula Puhakka

Anna Karjula

Virve Mikkonen

Tarja Hyykky

Anu Huusko

Maija Silvennoinen

Anu Honkanen

Reetta Nenonen

Matti Taponen

Eeva-Liisa Auvinen